

İZZ BİN ABDÜSSELÂM'IN TASAVVUF ANLAYIŞI

Dr. Zeynep Gülten YILMAZ

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

*Bu kitapta yer alan fikirler ve düşünceler yazara ait olup, hiçbir kurum veya kuruluşun görüşünü yansıtmamaktadır.
Bu kitap "İzz Bin Abdüsselâm'ın Tasavvuf Anlayışı" adlı doktora tezinden üretilmiştir.*

ISBN

978-625-8037-53-1

Kitap Adı

İzz Bin Abdüsselâm'ın Tasavvuf Anlayışı

Editör

Veysel AKKAYA

ORCID iD: 0000-0002-4760-9951

Yazar

Zeynep Gülten YILMAZ

ORCID iD: 0000-0001-5624-4766

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

REL000000

DOI

10.37609/akya.909

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Tasavvuf alanında söz sahibi olduğu halde, daha ziyade fakih, müfessir, muhaddis yönüyle tanınan çok sayıda âlim-sûfî bulunmaktadır. Bu âlimlerin tasavvufî yönlerini ön plana çıkaran eserleri başta olmak üzere tasavvufî düşünceleri konusunda çalışmalar henüz çok azdır. Ayrıca tasavvuf literatüründeki yerleri ve tesirleri de özel olarak inceleme konusu yapılmamıştır. On ikinci asrın ikinci yarısı ile on üçüncü asrın ilk yarısında Şam ve Mısır’da yaşayan, yöneticiler ve halk nezdinde itibar sahibi olan, “sultânü’l-ulemâ” ve “bâiu’l-mülûk” gibi pek çok lakaplarla anılan İzz b. Abdüsselâm da (ö.660/1261) söz konusu âlim-sûfilerden biridir. Örnek şahsiyeti başta olmak üzere vera‘, zühd ve takvâsıyla bilinen İzz b. Abdüsselâm, şer’î ilimlerin her alanında eser vermiş, tasavvufî görüşleriyle İslâm âleminin meşhur sûfî ve fakihlerinden Şâzeliyye tarikatının Zerrûkiyye kolu kurucusu Zerrûk Ebü’l-Abbâs Ahmed b. Muhammed b. İsa el-Bernûsî el-Fâsî (ö.899/1493-94) ve Faslı müfessir, âlim Şâzeli-Derkâvî şeyhi İbn Acîbe Ebü’l-Abbâs Ahmed b. Muhammed b. Mehdî el-Hasanî eş-Şâzeli (ö.1224/1809) gibi sûfileri etkilemiştir.

Bu çalışmada Mısır ve Şam âlimlerinin sultanı kabul edilen, fıkhîta müctehid olarak anılan, İzz b. Abdüsselâm’ın hayatı ve eserleri incelenerek tasavvufî yönü ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırma bir giriş, iki bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır. Giriş bölümünde araştırmanın konusu, amacı, yöntemi, metodu ve kaynakları hakkında bilgi verilmiştir.

İzz b. Abdüsselâm’ın yaşadığı dönemi, hayatı, ilmî şahsiyeti ve eserleri başlığını taşıyan birinci bölümde Eyyûbîler ve Memlûklüler döneminin sosyokültürel yapısı, siyasî ve ilmî durumuna değinilmiş, Şam ve Mısır’daki hankâh, ribât ve zâviyeler hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca İzz b. Abdüsselâm’ın ilmî hayatı, başta hocaları ve talebeleri olmak üzere kendisine nispet edilen kerâmet ve menkîbeleri, Sühreverdîyye tarikatının kurucusu, Ebû Hafs Şehâbeddîn Ömer es-Sühreverdî (ö.632/1234) ve Şâzeli tarikatının kurucusu Ebü’l-Hasan Nûruddîn Alî b. Abdillâh b. Abdilcebâr eş-Şâzeli (ö.656/1258) gibi sûfilerle olan ilişkisine yer verilmiş, yazdığı eserler tanıtılmış özellikle tasavvuf alanı ile doğrudan ilgili eserleri detaylı bir şekilde incelenmiştir.

İkinci bölüm, İzz b. Abdüsselâm'ın tasavvuf anlayışı başlığını taşımaktadır. Bu bölümde, onun görüşleri hâl ve makâm açısından incelenmiştir. Ayrıca tövbe, takvâ, vera', zühd ve fakr gibi tahalluk kavramları; havf-recâ, kurbbûd, fenâ-bekâ, telvîn-temkîn, sekr-sahv, kabz-başt gibi tahakkuk kavramları ve ilim, kalp, yakîn, vârid, havâtır gibi mârifet kavramlarının İzz b. Abdüsselâm'a göre nasıl anlaşıldığı incelenmiştir. Bölümün son kısmında şatahât, semâ, kerâmet, kutup, gavs ve evlad gibi tasavvufun diğer konularının düşünce dünyasına bıraktığı etkilere de yer verilmiştir.

Araştırmanın sonuç bölümünde, İzz b. Abdüsselâm'ın tasavvuf düşüncesi- nin genel bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Bu çalışmanın oluşması ve şekillenmesinde gerekli yardım ve desteğini esirgemeyen, bilimsel tenkit, değerlendirme ve tecrübeleriyle yardımcı olan değerli danışman hocam Doç. Dr. Veysel Akkaya'ya, çalışmayı inceleyerek gerekli katkıları sağlayan kıymetli hocalarım Prof. Dr. Hasan Kamil Yılmaz, Prof. Dr. İzzet Er, Prof. Dr. Süleyman Derin ve Dr. Öğr. Üyesi Enver Osman Kaan'a teşekkür ederim. Ayrıca yardımları dolayısıyla Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Yüceer'e teşekkürü bir borç bilirim. Benden desteklerini esirgemeyen sevgili eşim ve çocuklarıma teşekkürlerimi sunarım.

Zeynep Gülten YILMAZ
İstanbul-2021

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
Araştırmanın Konusu ve Amacı	1
Araştırmanın Yöntemi ve Kapsamı	1
Kaynakların Değerlendirilmesi.....	3
Kaynakların Tanıtılması.....	6

Bölüm 1

İzz B. Abdüsselâm'ın Yaşadığı Dönem, Hayatı, İlmî ve Tasavvufî

Şahsiyeti.....	13
1. 1. İzz B. Abdüsselâm'ın Yaşadığı Dönem	13
1. 1. 1. Siyasi Durum	13
1. 1. 2. Sosyal Durum	16
1. 1. 3. İlmî Durum	17
1. 1. 4. Tasavvufî Durum (XII-XIII. Asır)	19
1. 2. İzz B. Abdüsselâm'ın Hayatı	27
1. 2. 1. İsmi, Künyesi, Lakapları, Doğumu Ve Gençliği.....	27
1. 2. 2. Görevleri	28
1. 2. 2. 1. Müderrisliği	29
1. 2. 2. 2. Hatipliği	30
1. 2. 2. 3. Müftülüğü	31
1. 2. 2. 4. Kadılığı	32
1. 2. 3. Vefatı.....	32
1. 3. İzz. B. Abdüsselâm'ın İlmî Kişiliği.....	33
1. 3. 1. Hocaları.....	34
1. 3. 2. Talebeleri.....	36
1. 4. İzz B. Abdüsselâm'ın Eserleri	40
1. 4. 1. Tasavvuf İle İlgili Eserleri	40
1. 4. 1. 1. Şeceratü'l-Meârif Ve'l-Ahvâl Ve Sâlihu'l-Akvâl Ve'l-A'mâl.....	40
1. 4. 1. 2. Zübedü Hulâsati't-Tasavvuf.....	49
1. 4. 1. 3. El-Fiten Ve'l-Belâyâ Ve'l-Mihen Ve'r-Rezâyâ.....	57
1. 4. 1. 4. Makâsıdû'r-Ri'âye Li Hukûkullâh.....	61
1. 4. 1. 5. Risâle Fî'l-Kutbi Ve'l-Ebdâli'l-Erba'în	66
1. 4. 1. 6. Mesâilü't-Tarîka Fî İlmi'l-Hakîka.....	69
1. 4. 1. 7. Nihâyetü'r-Rağbe Fî Edebi's-Sohbe.....	70
1. 4. 1. 8. Kavâidü'l-Ahkâm Fî Mesâlihi'l-Enâm.....	71

1. 4. 2. Tasavvuf Dışındaki Eserleri.....	72
1. 5. İzz B. Abdüsselâm'ın Tasavvufî Kişiliği.....	75
1. 5. 1. Şeyhleri	77
1. 5. 1. 1. Şihâbüddîn Es-Sühreverdî.....	77
1. 5. 1. 2. Ebü'l-Hasan Eş-Şâzelî	78
1. 5. 2. Kaynaklarda Anlatılan Kerâmetleri	79
1. 5. 3. İzz B. Abdüsselâm'ın Etkileri.....	82
1. 5. 4. İzz B. Abdüsselâm Ve İbnü'l-Arabî.....	87
1. 6. İzz B. Abdüsselâm'da Fıkıh-Tasavvuf İlişkisi.....	92

Bölüm 2

İzz B. Abdüsselâm'ın Tasavvuf Anlayışı.....95

2. 1. Tahallukla İlgili Kavramlar.....	98
2. 1. 1. Tövbe	98
2. 1. 2. Takvâ.....	103
2. 1. 3. Vera'	107
2. 1. 4. Zühd	109
2. 1. 5. Zikir	112
2. 1. 6. Sabır	115
2. 1. 7. Şükür	118
2. 1. 8. Rızâ	120
2. 1. 9. İhlâs	122
2. 1. 10. İhsân	126
2. 1. 11. Tevekkül	131
2. 1. 12. Fakr	134
2. 1. 13. Mücâhede.....	136
2. 1. 14. Mürid.....	138
2. 1. 15. Şeyh	140
2. 1. 16. Velî.....	141
2. 1. 17. Ârif.....	144
2. 2. Tahakkukla İlgili Kavramlar.....	147
2. 2. 1. Havf-Recâ.....	147
2. 2. 2. Kurban-Bûd	154
2. 2. 3. Fenâ-Bekâ	158
2. 2. 4. Telvîn-Temkîn	161
2. 2. 5. Sekr-Sahv	162
2. 2. 6. Kabz-Bast	163
2. 2. 7. Vecd	165
2. 2. 8. Gaybet-Huzûr.....	167
2. 2. 9. Muhâdara-Mükâşefe-Müşâhede.....	168
2. 2. 10. Muhabbet.....	171

2. 3. MÂRifetle İlgili Kavramlar.....	175
2. 3. 1. Zâhir-Bâtın	175
2. 3. 2. Şerîat-Hakîkat	178
2. 3. 3. İlim.....	179
2. 3. 4. Mârifet	183
2. 3. 5. Yakîn.....	186
2. 3. 6. Kalp.....	187
2. 3. 7. Vârid	192
2. 3. 8. Havâtır	193
2. 4. Tasavvufta Diğer Konular	195
2. 4. 1. Âlem-İnsan İlişkisi	195
2. 4. 2. Kerâmet	198
2. 4. 3. Semâ	201
2. 4. 4. Şatahât	204
Sonuç	209
Kaynaklar	213

KISALTMALAR LİSTESİ

A.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.md.	:Adı Geçen Madde
bkz	: Bakınız
b.	: Bin
byy.	: Baskı yeri yok
trc.	: Tercüme
TTDS.	: Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
Der.	: Derleyen
DİA.	: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
h.	: Hicrî
Haz.	: Hazırlayan
Ktp.	: Kütüphane
nşr.	: Neşreden
no.	: Numara
ss.	: Sayfa sayısı
thk.	: Tahkik eden
ts.	: Tarihsiz
ö.	: Ölüm Târîhi
vd.	: Ve devamı
Yay.	:Yayınları
bs.	:Baskı

KAYNAKLAR

- Aclûnî, Ebu'l- Fida İsmail b. Muhammed Abdi'l-Hadi el-Cerrâhî. *Keşfü'l-hafâ ve müzîlû'l-il-bâs ammeş'itehera mine'l-ehadisi'l-ala elsineti'n-nas*, thk: Abdulhamid b. Ahmed b. Yusuf. 2 Cilt, Kahire: Mektebetü'l-Asriyye, 2000.
- Acar, Abdurrahman-M. Mesut Ergin. "Halep'te Memlûklü Dönemine Âit Medrese Vakıfları". *Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. C. 14, S. 2 (2012): 1-36
- Acar, Abdurrahman. "Uluslararası Türk Dünyasının İslâmiyete Katkıları Sempozyumu". *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları*, 31 Mayıs-1 Haziran 2007. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, 2007, 1-16.
- Ahmed b. Hanbel, Ebû Abdullah Ahmed b. Muhammed. *el-Müsne'd*, Riyad: Beytü'l-Efkâr ed-Devliyye, 1998.
- Akdağ, Eyyup. "Ebû Medyen'in Hayatı, Tasavvuf Anlayışı ve İstiğfar Kasidesi". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. S. 43 (2017): 283-324.
- Akkaya, Veysel. "Süfî Kişiliğın Teşekkülünde "Hatırlama" Bağlamında Zikrin Rolü, *Turkish Studies: Comparative Religious Studies*. C. 14, S. 3. (2019): 441-450.
- , "Tasavvuf Klasiklerinde Hz. Ali'nin Şahsiyeti-Kur'an ve Hadis Perspektifiyle Karşılaştırma". *Dergipark, Usul İslam Araştırmaları*, S. 32 (2019): 69-90.
- , "İbnü'l-Arabî'nin Nûr-i Muhammedî Açısından Hz. Muhammed ve Diğer Peygamberler Arasındaki İlişkilere Bakış". *Sufiyye*, S. 10 (2021): 179-202.
- Algül, Adnan. "İzzüddîn b. Abdüsselâm'ın İslam Hukuk Bilimindeki Yeri ve Önemi" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.
- , "Kavâid İlmi ve İzzüddîn b. Abdüsselâm'ın Kavâid İlmine Etkisi". *Kilis Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. C. 3, S. 4 (2016): 43-67.
- , "İzzüddîn b. Abdüsselâm'ın Hayatı ve İlmi Şahsiyeti" *EKEV Akademi Dergisi*, C. 20, S. 67 (2016): 31-58.
- , "İzzüddîn b. Abdüsselâm'ın Maslahat Anlayışı". *EKEV Akademi Dergisi*, C. 20, S. 69 (2016): 1-29.
- Altıkulaç, Tayyar, "Zehebî", *DİA*, İstanbul 2013, c. VII, s. 180-188.
- Altıntaş, Ramazan. "İzzüddîn b. Abdüsselâm'ın İtikadî Görüşleri". *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat fakültesi Hakemli Dergi*, S. 4 (2000): 77-128.
- , "İzzüddîn b. Abdüsselâm'ın İki A'kâid Risâlesi". *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat fakültesi Hakemli Dergi*, C. 5, S. 1 (2001): 23-54.
- Âmir, en-Neccâr. *et-Turuku's-süfiyye fî mısır*, Kahire: Dâru'l-Me'ârif, 1992.
- Apaydın, Yunus. "Karâfî". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2001), 24/394-401.
- Arpa, Abdulmuttalip. "İzzüddîn b. Abdusselam ve el-İşâre ile'l-icâz fî ba'zı envâi'l-mecâz" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Arpa, Abdulmuttalip. "İzzüddîn Bin Abdüsselâm ve Kur'an çalışmaları", *Sakarya Üniversitesi İlahiyat fakültesi Dergisi*, 2010, Sayı: 21, s. 15-42.
- Arslan, Emine. "Karâfî'nin "el-İhkâm" Adlı Eseri Çerçevesinde Fetva-Kaza Mukayesesini" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- Askalânî, İbn Hacer Ebû'l-Fazl Şihâbüddîn Ahmed b. Ali b. Muhammed. *Ref'u'l-isr 'an ku-dâti mısır*, thk: Dr. Ali Muhammed Ömer, Mektebetü'l-Hancî. 1. Baskı, Kahire: Mektebetü'l-Hancî, 1998.
- Ateş, Süleyman, *İslâm Tasavvufu*, Ankara: Elif Matbaa, 1972.

- . *Cüneyd-i Bağdâdî ve Mektupları*, İstanbul 1970.
- Aybakan, Bilal. "Tabakâtü's-şâfiyyeti'l-kübrâ". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2010), 39/ 303-304.
- Ayengin, Tevhit. "Rükün". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2008), 35/ 286-287.
- Azak, Necmettin. "Pirizâde'nin Umdet Zevî'l-Basâir li-Hallî Mühimmâtî'l-Eşbâh ve'n-Nezâir Adlı Eserinin Tahkik ve Tahlili" Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Azamat, Nihat. "Kâdiriyye". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2004), 24/131-136.
- Bağdatlı, İsmail Paşa, *Hedîyyetü'l-ârifin esmâü'l-müellifin ve asaru'l-musannifin*, 2 Cilt, 1. bs. Beyrut: Dâru İhya li't-Türâs Arabî, 1951.
- Baran, İlhan. "Büyük Selçuklu ve Eyyûbiler'de Siyaset Eksenli Sünnî Faaliyetler" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Barca, İbrahim. "Uluslararası Salâhaddin Eyyûbî Sempozyumu". *Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23-25 Eylül 2016, Siirt: Siirt Üniversitesi, 2016, 177-190.
- Baş, Derya. "Yâfiyye". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2013), 43/175-177.
- Bekar, M. Serdar, "el-Melikü'l-Kâmil Muhammed", *DİA (Ankara: TDV yay. 2004)*, 29/ 68-70.
- Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübra*, thk: Muhammed Abdülkadir Ata, 11 Cilt, (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2003).
- Brockelmann, Carl. *Geschichte der Arabischen Litteratur*, E.J. Brill, Leiden 1937.
- Buhârî, Ebû Abdullah Muhammed b. İsmail. *el-Câmiu's-sahîh*, İstanbul, 1981.
- Cami, Abdurrahman. *Nefahâtü'l-üns min hadarati'l-kuds*, Terc: Lâmi Çelebî, haz.: Uludağ, Süleyman ve Mustafa Kara. İstanbul: Mârifet Yayınları, 1998.
- Cebecioglu, Ethem. Klâsiklerimiz/XI: "Avârifü'l-maârif" Ebû Hafs Şihabüddin Ömer es-Sühreverdi (539/1144-632/1234)". *Tasavvuf: İlmi ve Akademik Araştırma Dergisi*, C. 5, S. 12 (2004): 239-264.
- . *Tasavvufî Bir Istilâh Olarak : Nokta-i Süveydâ*, Kalem Yay., Ankara 2017.
- . "Şatahât İbarelerinin Anlaşılmasına Doğru: Metodik Bir Deneme". *Tasavvuf İlmi ve Akademik Araştırma Dergisi*, C. 7, S.17 (2006): 7-27.
- Ceyhan, Semih. "Semâ". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2009), 36/455-457.
- . "Telvîn". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2011), 40/409.
- Cihangir, Mahmut. "İzz b. Abdüsselâm'ın tefsirdeki metodu" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
- Cümbülatî, Ali Ahmed Muhammed Hasan. *Mea'l-kâidi'l-ruhî li's-şâ'bi el-İzz b. Abdisselâm*, Kahire: Mektebetü'l-İncilü'l-Mısriyye, 1981.
- Cürcânî, Ebû'l-Hasan Seyyid Şerif Ali b. Muhammed b. Ali. *et-Târifât*, thk: komisyon, Beyrut: Dâru'l Kütübi'l-İlmiyye, 1983.
- Çakır Baş, Derya, "Bedeviyye", Editör Semih Ceyhan, *Türkiye'de Tarikatlar: Tarih ve Kültür*, (İstanbul:İsam Yayınları, 2015), 547-608.
- Çakır, Abdullah. "Rifâiyye'nin Pîri Seyyid Ahmed er-Rifâî, Şeyh Sadeddin Sırrî er-Rifâî". *Şeyh Sadeddin Sırrî er-Rifâî Armağan Kitabı (Vefâtının 80. Sene-i Devriyesi Anısına)*, (2018): 21-48.
- Çatak, Adem, *Şihabeddin Sühreverdi Hayatı Eserleri ve Tasavvuf Anlayışı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı (Tasavvuf), Doktora Tezi, Ankara 2007.
- Çelik, İbrahim. "İmam Gazzâlî'nin İhyâü ulûmî'd-din Adlı Eserinde Tövbe Kavramına Yaklaşımı". *The Journal of Academic Social Science Studies*, S. 25 (2014): 445-459.
- Çetinkaya, Bülent. "Orta Çağ İslâm Dünyasında Ribât (VII-XIII. Asırlar Arası)" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.

- Çuhadar, Mustafa-Yiğit İsmail. "İbn Tağrıberdi". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1999), 20/385-388.
- Dâvûdî, Şemsüddin Muhammed b. Alî b. Ahmed el-Mısırî. *Tabakâtü'l-müfessirin*, 1. bs. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1983.
- Demirci, Mehmet. "Desûkî". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1994), 19/ 212.
- Demirci, M., *Yûnus Emre'de İlâhî Aşk ve İnsan Sevgisi*, İstanbul 1997.
- Duman, Soner. "İzzeddin Bin Abdüsselâm'ın el-Kavâidü'l-kübrâ Adlı Eserinde İctihadın Anlam, Kapsam ve Sonuçları". *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 14 (2009): 157-184.
- Doğaner, Suna. "Mısır". *DİA*. (Ankara: TDV yay. 2004), 29/553-554.
- Durmuş, İsmail. "Safedî". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2008), 35/447-450.
- Dündar, Mahmut. "Mısır Eyyûbilerinde Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Düzenli, Yaşar, "Şihabaddin Sühreverdi ve Nuğbetü'l-beyan fî tefsiri'l-ku'ran Adlı Eserinin Tevbe Süresine Kadar Tahkiki" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.
- Ebû Abdillâh, Salâhuddîn Muhammed b. Şâkir b. Ahmed el- Kütübî. *Fevâtü'l-vefeyât ve 'z-zeyl 'aleyhâ*, thk: İhsân 'Abbâs, 4 Cilt, 1. bs. Beyrut: Dâru Sadr, 1974.
- Ebû Nuaym, Ahmed b. Abdullah b. İshak İsfahanî. *Hilyetü'l-evliyâ ve tabakâtü'l-asfiyâ*, 10 Cilt, Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1988.
- Ebû Şâme, Ebû'l-Kâsım Şihâbüddîn Abdurrahmân b. İsmâil b. İbrâhîm el-Makdisî. *ez-Zeyl 'ale r-ravzateyn terâcimü ricâli'l-karneyni's-sâdis ve's-sâbi*, thk: Muhammed Zâhid b. el-Hasan el-Kevserî. Kahire: Dâru'l-Kütübi'l-Melekiyye, 1947.
- Ebû'l-Fazl, Tâceddîn Ahmed İbn Atâullah el-İskenderî. *Letâifü'l-minen*, thk: Abdülhalîm Mahmud. 3. bs. Kahire: Dâru'l-Meârif, 2006.
- Ebû'l-Vefa, Taftazânî, Ebû'l-Vefâ. "Mısır'da Süfî Tarikatların Tarihi Gelişimi ve Günümüzdeki Durumları". *A.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Çev: Mustafa Aşkar, C. 35, (1996): 535-552
- el-Kandehlevî, Muhammed Yûsuf. *Hayâtü's-sahâbe*, thk: Beşşâr Avvâd Marûf. 1. bs. 5 Cilt, Kahire: Müessesetü'r-Risâle, 1999.
- el-Fâsî, Hasan b. Muhammed Kûhin. *Tabakâtü's-Şâzeliyyeti'l-kübrâ*, Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2005.
- Eraydın, Selçuk, *Tasavvuf ve Tarikatlar*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul 1994.
- Erünsal, İsmail E. "Kütüphane". *DİA*. (Ankara: TDV yay. 2003), 27/11-33.
- Ethem, Cebecioğlu. "Şatahât İbarelerinin Anlaşılmasına Doğru: Metodik Bir Deneme". *Tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, C. 7, S.17 (2006): 7-27.
- Fakîr, Ali Mustafa. *el-İmâm el-İzz b. Abdisselâm ve eseruhû fî'l-fikhi'l-İslâmî*, Câmîatü'l-Ezher, Kahire: 1977.
- Fâruk, Abdülmu'tî. *el-İzz b. Abdüsselâm sultânü'l-ulemâ*, Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1993.
- Fîrûzâbâdî, Mecdüddîn, Ebû Tâhir Muhammed b. Ya'kûb. *el-Kâmûsü'l-muhît*, tahkîk: Muhammed Nu'aym el-'Araksûsî, Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 2005.
- Gazzâlî, Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed et-Tûsî. *İhyâü-ulûmu'd-dîn*, 4 Cilt, Dâru'l-Mârif, Beyrut trs.
- , *Me'âricü'l-kuds*, Beyrut: Dâru'l-Âfaku'l-Cedîde, 1975.
- , *Mustasfâ*, thk: Muhammed Abdüsselâm eş-şâfî, Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1993.
- Gilbert, Joan E. "Orta Çağ'da Şam'da İslâmî İlimlerin Kurumsallaşması ve İlmî Meslek Hâline Gelişi". Çev: Harun Yılmaz. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 37 (2009): 171-193.

- Göktaş, Vahit. "Kelâbâzî ve Tasavvufî Görüşleri". *EKEV Akademi Dergisi-Sosyal Bilimler*, C. 12, S. 36 (2008): 87-106.
- Gürer, Dilaver. "Medyenîyye". *DİA*. (Ankara: TDV yay. 2003), 28/348.
- , "Fethu'r-Rabbânî ve'l-Feyzu'r-Rahmânî". *Tasavvuf İlmi ve Akademik Araştırma Dergisi*, C. 3, S. 8 (2002): 161-172.
- , *Abdülkâdir Geylânî, Hayatı, Eserleri, Görüşleri*, İstanbul: İnsan Yayınları, 1999.
- Güven, Mustafa Sâlim. "Ebû'l-Hasan Şâzili ve Şâziliyye" Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999.
- Güzel, Fatih-Hülya Karababa Çakır. "Kuruluş Devrinde Bir Memluk Sultanı: Melikü'l-Muzaffer Seyfeddin Kutuz". *Karefad*, C. 7, S. 2, (2019): 253-266.
- Hacı Halife, Kâtip Çelebî. *Keşfü'z-zunûn 'an esâmi'l-kütübi ve'l-fünûn*, 6 Cilt, Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1941.
- Haçkalı, Abdurrahma. "İzzuddin b. Abdüsselâm 'da Maslahat Nazariyesi" Yayınlanmamış Doktora Tezi. On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Temel İslâm Bilimleri Anabilim Dalı, 1999.
- Halil, b. Ahmed, Ebû Abdîrrahmân el-Ferâhidî. *Kitâbü'l-ayn*, thk: Mehdi Mahzûmî ve İbrahim es-Semerrâî, 8 Cilt, Bağdat: Mektebetü'l-Hilal, 1985.
- Hamevî, Ebû Abdillâh Şihâbüddîn Yâkût b. Abdillâh Hamevî Bağdâdî Rûmî Yakut. *Mu'cemü'l-büldan*, 7 Cilt, 2. bs. Beyrut: Dâru Sadır, 1995.
- Herevî, Abdullah Ensari. *Menâzili's-sâirîn*, Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1988.
- Hücvîrî. *Keşfü'l-mahcûb*, çev: Esad Abdülhadi. 2 Cilt, Kahire: Kandil Meclisü'l-A'la es-Sekâfeti, 2007.
- Hüseynî, Ali Safî. *İbn Dakîkûl-İyd hayatühü ve divanuhü*, Mısır: Dâru'l-Meârif.
- İbn Abbâd, Ahmed b. Muhammed b. Abbâ el- Mahallî. *el-Mefâhiru'l-aliyye fi'l-maâsiri's-Şâzeliyye*, Kahire: el-Mektebetü'l-Ezheriyye li't-Tûras, 2004.
- İbn Acîbe, Ebû'l-Abbas Ahmed b. Muhammed b. Mehdi Hasen Şâzelî. thk: Muhammed Ahmed Hasebi, *İkâzu'l-himem fi şerhi'l-hikem*, Kahire: Dâru'l-Meârif.
- İbn Atâullah, el-İskenderî, *Letâifü'l-minen*, thk: Abdülhalîm Mahmud. 3. bs. Kahire: Dâru'l-Meârif, 2006.
- İbn Fâris, *Mu'cemü Mekâyisi'l-luga*, thk: Abdüsselâm Muhammed Harun, 6 Cilt, Mısır: Dâru'l-Fikr, 1979.
- İbn Hallikân, Ebû'l-Abbâs Şemsüddîn Ahmed İbn Muhammed İbn İbrahim İbn Ebû Bekr el-Bermekî el-İrbilî. *Vefeyâtü'l-a'yân ve enbâ'ü ebnâ'i'z-zamân mimmâ sebete bi'n-nakl evi's-semâ' ev esbetehü'l-'ayân*, 4 Cilt, thk: İhsan Abbas. Beyrut: Dâru Sadır, 1900.
- İbn İyâs, Ebû'l-Berekat, Zeynüddin Muhammed b. Ahmed. *Bedâiu'z-zühûr fi vekâii'd-dühûr*, 2 Cilt, Mekke: Mektebetü Dâru'l-bâzî.
- İbn Kesîr, Ebû'l-Fidâ' İmâdüddîn İsmâîl b. Şihâbiddîn Ömer b. Kesîr b. Dav' b. Kesîr el-Kaysî el-Kuraşî el-Busrâvî ed-Dımaşkî eş-Şâfiî. *el-Bidâye ve'n-nihâye*, thk: Ali Şiri. 14 Cilt, 1. bs. Beyrut: Dâru'l-İhyai't-Türâsi'l-Arabî, 1988.
- İbn Manzûr, Ebû'l-Fazl Muhammed b. Mükerrrem b. Ali el-Ensârî. *Lisânü'l-arab*, 15 Cilt, Beyrut: Dâru's-Sadr, 1993.
- İbn Tağrıberdî, Ebû'l-Mehâsin Cemâlüddîn Yûsuf b. Tağrıberdî el-Atâbekî el-Yeşbugavî ez-Zâhirî. *en-Nücümü'z-zâhire fi mülûki mısır ve'l-kahire*, 16 Cilt, Kahire: Vizaretü's-Sekâfe ve'l-İrşad-Dâru'l-Kütüb, 1992.
- , *el-Menhelü's-sâfi ve'l-müstevfi ba'de'l-vâfi*, thk: Muhammet Emin. 7 Cilt, Mısır: Heyetü'l- Misriyye el Ammettî li'l-Kütüb.

- İbnü'l-İmâd, Ebû'l-Felâh Abdülhay b. Ahmed b. Muhammed es-Sâlihî el-Hanbelî. *Şezerâtü'z-zehab fî ahbâri men zeheb*, thk: Abdulkâdir Arnâvût-Mahmûd Arnâvût. 11 Cilt, 1. bs. Dimaşk: Dâru İbn Kesîr, 1991.
- İbnü'l-Mülakkin, Ebû Hafs Sirâcuddîn Ömer b. Alî b. Ahmed el-Ensârî el-Mısırî. *Tabakâtü'l-evliyâ*, thk: Nûreddin Şerîbe. Kahire: Mektebetü'l-Hancî, 1994.
- İbnü's-Sabbâğ, Ebû'l-Hasan Ali b. Abdullah b. Abdülcebbâr. *Dürretü'l-esrâr ve tuhfetü'l-ibrâr: fî ekvâl ve efâl ve ahvâl ve makâmât ve neseb ve kerâmât ve ezkâr ve da'vât*, cem: Muhammed b. Ebî'l-Kâsım Himyeri İbnü's-Sabbâğ. Kahire: el-Mektebetü'l-Ezheriyye li't-Türâs, ts.
- İmam el-İzz bin Abdüsselâm es-Sülemî, *Hikmet Ağacı*, 1. bs. İstanbul: Tahlil Yayınları, 2011.
- İpşirli, Mehmet. "el-Hitâtü'l-Makrîziyye". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1988), 17/402-404.
- İsmâil, b. Hammâd el-Cevherî. *es-Sihâh*, 4. bs. Beyrut: Dârü'l-İlmi-lil-Melâyîn, 1990.
- İsnevî, Ebû Muhammed Cemâlüddîn Abdürrahîm b. el-Hasen b. Alî el-Ümevî. *Tabakâtü'ş-şâfiyye*, thk: Kemal Yusuf el-Hût. 2 Cilt, Beyrut: Dâru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1987.
- İzz b. Abdüsselâm, Ebû Muhammed İzzüddîn Abdülazîz b. Abdüsselâm b. Ebî'l-Kâsım es-Sülemî ed-Dimaşkı- İbnü's-Salâh, Ebû Amr Osman b. Abdurrahman eş-Şehrezûrî. *Müsâcele ilmiyye beyne'l-imâmeyni'l-celileyne: el-İzz b. Abdüsselâm ve İbni's-Salâh*, thk: Muhammed Nâsirüddîn el-Elbânî, Muhammed Züheyr eş-Şâviş, 2. bs. Beyrut: el-Mektebü'l-İslâmî, 1985.
- *Bidâyetü's-sûl fî tafdîli'r-rasûl*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Dimaşk: Dâru'l-Fikr, 1999.
- *el-Fetâvâ el-mevsiliyye*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Dimaşk: Dâru'l-Fikr, 1999.
- *el-fetâvâ el-mısriyye*, thk: İyâd Halid et-Tabbâ'. Dimaşk: Dâru'l-Fikr, 2007.
- *el-fevâid fihîtisâri'l-makâsîd*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Beyrut: 1996.
- *Kavâidü'l-ahkâm fî mesâlihi'l-en'am*, thk: Tahir Abdü'r-Rauf Said. Beyrut: Mektebetü'l-Külliyatü'l-Ezheriyye, 1991.
- *Kitabü'l-fetâvâ*, thk: Abdurrahman b. Abdulfettah. Dâru'l-Marife, Beyrut, 1986.
- *Mane'l-imân ve'l-İslâm*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Dimaşk: Dâru'l-Fikr, 2005.
- *Makâsidü's-savm*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Beyrut: Dâru'l-Fikr, 2008.
- *Makâsidü's-salât*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Dimaşk: Dâru'l-Fikr 2008.
- *Makâsidü'r-ri'âye li-hukûkallâh*, thk: İyâd Hâlid et-. Dimaşk: Dâru'l-Fikr 2004.
- *Menâsikü'l-hac*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Beyrut: Dâru'l-Fikr, 2005
- *Mülhatü'l-itikâd*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Dimaşk: Dâru'l-Fikr, 1995.
- *Nübezün min makâsîdi'l-kitâbi'l-azîz*, thk: Eymen Abdurrazzak eş-Şevâ. Dimaşk: Tevzîu'l-Mektebeti'l-Gazzâlî, 1995.
- *Resâil fî't-tevhîd*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Beyrut: Dâru'l-Fikr, 1995.
- *Risâle fî zemmi salâti'r-reğâib*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Beyrut: Dâru'l-Fikr, 2005.
- *Zübedü hulâsati't-tasavvuf*, thk: Ahmed Abdurrahim es-Sâyih, Mektebetü's-. Kahire: Sekâfeti'd-Dîniyye, 2009.
- *Beyânü ahvâli'n-nâs yevme'l-kıyâme*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Dimaşk: Dâru'l-Fikr, 1995.
- *el- Kelâm ale'l-gavs ve'l-evtâdi'l-erbea ve'l-aktâbi's-seba ve'l-ebdâl ve'n- nücebâ ve'l-kalenderiyye*, thk: Câbir Zâyid ve Hasan Nâsır Bazâzû. Gazze: *Mecelletü'l-Câmiyyeti'l-İslâmiyyeti*, 2010.
- *el-Fark Beyne'l-imân ve'l-islâm*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Dimaşk: 1992.
- *el-Fevâid fî müşkili'l-kur'ân*, thk: Nedvî, Rıdvan Ali. Riyad: Dâru'ş-Şurûk yay., 1986.

- . *el-Fiten ve'l-belâyâ ve'l-mihen ve'r-rezâyâ*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Dimaşk: Dâru'l-Fikr, 1995.
- . *Makâsidü's-salât*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Dimaşk: Dâru'l-fikr, 2000.
- . *Nübezün min makâsidi'l-kitâbi'l-azîz*, thk: Eymen Abdurrazzak eş-Şevâ. 1. bs. Dimaşk: Tevzi'ü'l-Mektebeti'l-Gazzâlî, 1995.
- . *Risâletü'l-tevhîd*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Dimaşk: Dâru'l-Fikr yay., 1995.
- . *Şeceratü'l-me'ârif ve'l-ahvâl ve sâlihu'l-akvâl ve'l-a'mâl*, thk: İyâd Hâlid et-Tabbâ'. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2002.
- Kallek, Cengiz. "İbn Kâdî Şühbe Takıyyüddin". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1999), 20/102-103.
- Kandemir, M. Yaşar. "Emâlî". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1995), 11/70-72.
- . "Münâvî, Muhammed Abdürraûf". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2006), 31/572-575
- . "Ümmü Zer Hadîsi". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2012), 42/333-335.
- . "İbn Hacer el-Askalânî". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1999), 19/514- 531.
- Kaplan, Hayrî. "Şa'rânî". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2010), 38/347-350.
- Kara, Mustafa. "*Câmiu kerâmâtü'l-evliyâ*". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1993), 7/110.
- Karafî, Ebû'l-Abbâs Şehabeddîn Ahmed b. İdris b. Abdürrahim. *Zahîre*, thk: Saîd Ahmed E'rab. 1. bs. Beyrut: Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, 1994.
- Kâşânî, *İstulâhâtü's-süfîyye*, www. Shaziliaassemia.com.
- Kavak, Abdülcebbar. "Muhyiddin İbnü'l-Arabî'nin Şam tasavvuf Düşüncesine Tesir Kanalları ve Meşhur Takipçileri". *Universal Journal of Theology*, C. 1, S.1 (2016): 51-73.
- . "Tekkelerin Toplumsal Alandaki Hizmetlerine Irak'tan Bir Örnek: Biyâre Tekkesi". *Akademiar Dergisi*, S. 6, (2019): 51-73.
- Kaya, Mahmut. "Büsîrî". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1992), 6/468-470.
- Kavşut, Muhammed Said. "İzz b. Abdüsselâm ve Ahlâk Anlayışı" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Kelâbâzî, Ebû Nasr Ahmed b. Muhammed b. el-Hüseyn el-Buhârî. *et-Taarruf*, thk: Ahmed Şemseddin. Beyrut: Dâru'l-Kutübi'l-İlmiyye, 1993.
- Keyânî, Muhsin, *Hankâhlar Tarihi*, çev. Ali Ertuğrul ve Süleyman Gökbulut, Büyüyenay İstanbul 2013.
- Kılıç, Mahmut Erol. "Fusûsü'l-Hikem". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1996), 8/230-237.
- . "İbnü'l-Arabî, Muhyiddin". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1999), 20/493-516.
- Koprman, Kazım Yaşar. "Mısır Memlûkleri", Makaleler, (Haz: E. Semih Yalçın), (Ankara: Berikan Yayınevi, 2005).
- Korkmaz, Hediye Sümeýra. "Mısır'daki İlk Hangâh: Saîdü's-Süedâ" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
- Köksal, Asım Cüneyd. *Fıkıh Usûlünün Mahiyeti ve Gayesi*, İstanbul: İsam Yayınları, 2014.
- Köse, Saffet, "İsnevî", *DİA*, İstanbul 2001, c. XXIII, s. 160-161.
- Kuşeyrî, Ebû'l-Kâsım Zeynülsîlâm Abdülkerim b. Hevâzin. *er-Risâletü'l-kuşeyrîyye*, thk: Abdülhalim Mahmud, Mahmud b. Şerif. 2 Cilt, Kahire: Dâru'l-Meârif, ts.
- Kutluer, İlhan. "İlim". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2000), 22/109-114.
- Küçükbaşçı, Mustafa Sabri. "Yünînî". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2013), 43/596-597.
- Lebniyye, Tahir Buran. *el-Hânkâvât ve'z-zevâyâ'd-dımaşkiyye zemene salâtîni'l-memâlik*, Amman: el-Câmiatü'l-Ürdüniyye, 2004.
- Makrîzî, Ebû Muhammed (Ebû'l-Abbâs) Takıyyüddîn Ahmed b. Alî b. Abdilkâdir b. Muhammed. *el-Mevâiz ve'l-i'tibâr bi-zikri'l-hutat ve'l-âsâr*, 4 Cilt, 1. bs. Beyrut :Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1997.

- . *es-Sülûk li mârifeti düveli 'l-mülûk*, thk: Muhammed Abdülkâdir Ata. Beyrut :Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1997.
- Medenî, Muhammed Zafir. *el-Envâru 'l-kudsiyye fî tenzihi turuku 'l-kavmi 'l-aliyye*, New jersey-Amerika Birleşik Devleti: Princeton University Library, No: 32101-077797692, 1886.
- Mekkî, Muhammed b. Ali b. Atıyye el-Harisi Ebû Tâlib, *Kütü 'l-kulûb fî muâmeleti 'l-mahbûb*, thk: Asım İbrahim Keyalî, 2 Cilt, Beyrut :Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2005.
- Muhammed, Hasan Abdullah. *İzzüddin b. Abdüsselâm bâiul-mülûk*, Kahire: Mektebetü Vehbe, 1962.
- Muhammed b. Abdülaziz. *İzahu 'l-kelâm fîmâ cerâ li'izziddin b. Abdüsselâm fî mes'ele-ti 'l-kelâm*, Kahire: Mektebetü'l-Ezheriyye li't-tûras, 2006.
- Muhâsibî, el-Hâris b. Esed. *er-Riâye li hukûkallâh*, thk: Abdülhakim Ahmed Ata. 4. bs. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye.
- . *el-Vesâyâ*, thk: Abdülkâdir Ahmed Ata. Beyrut: 1986.
- . *Risâletü 'l-müsterşidin*, thk: Abdülfettah Ebû Gudde. 2. bs. Halep: Mektebü'l-Matbuati'l-İslâmiyye, 1964.
- Münâvî, Abdürraûf bin Tâcû'l-ârifin bin Ali bin Zeynelâbidîn Haddâdî. *el-Kevâkibü 'd-dürriyye fî terâcimi 's-sâdeti 's-süfiyye*, 4 Cilt, thk: Muhammed Edîb el-Câdir. Beyrut: Dâru Sadr, ts.
- Müttakî el-Hindî, Abdîlmelik b. Kâdhân. *Kenzü 'l-ummâl*, thk: Safvet Sakâ, Bekrî el-Hayyânî. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1981.
- Nebhânî, Kadî Ebû'l-Mehâsin Yusuf b. İsmail b. Yusuf Şâfiî. *Câmiu kerâmâti 'l-evliyâ*, thk: İbrâhim Atve İvaz. 2 Cilt, Hindistan: Merkez-i Ehl-i Sünnet Berekat er-Ridâ, 2001.
- Neccâr, Âmir. *et-Turuku 's-süfiyye fî-mısr*, Kahire: Dâru'l-Me'ârif, 1992.
- Nedvî, Ridvan Ali. *el-İzz b. Abdüsselâm*, Dimaşk: Dâru'l-Fıkr, 1960.
- . "el-Fevâid fî müşkili 'l-kur'ân" Doktora tezi. Câmîatü Cambridge, 1967.
- Ocak, Ahmet Yaşar. "Zâviyeler". *Vakıflar Dergisi*, S. 12 (1978): 247-269.
- Ögke, Ahmet. "Bir fakih olarak İzz b. Abdisselâm'ın Tasavvuf Yaklaşımı". *EKEV Akademi Dergisi, Sosyal Bilimler*, C. 7, S. 17 (2003): 133-150.
- Ögke, Ahmet. "Fıkıh-Tasavvuf ilişkisi İzz b. Abdüsselâm'da Fıkıh-Tasavvuf İlişkisi". *Dini Araştırmalar*, C. 6, S. 18 (2004): 183-200.
- Öngören, Reşat. "Sühreverdîyye". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2010), 38/42-45.
- Özaydın, Abdülkerim. "Kitâbü'r-ravzateyn". *DİA*. (Ankara: TDV yay. 2002), 26/112-113.
- . "el-Bidâye ve'n-nihâye". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1992), 6/131-132.
- . "Kütübi". *DİA*. (Ankara: TDV yay. 2003), 27/8-9.
- Özel, Ahmet Murat. "Şâzelî". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2010), 38/385-387.
- Özkan, Halit. "Süyûtî". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2010), 38/202-204.
- Özköse, Kadir. "Ebû Medyen Şuayb el-Ensârî'nin tasavvufî düşüncesi". *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C.6, S. 2 (2007): 161-196.
- Pekcan, Ali. "İzz b. Abdisselâm, Varlıkların Dereceleri ve İnsanların Âhiretteki Halleri". Çeviren: Ali Pekcan. *Mârife: Bilimsel Birikim Mârife: Dini Araştırmalar Dergisi*, C.7, S. 2 (2007): 265-289.
- Radî, Ebû'l-Hasan Muhammed b. Hüseyin b. Musa Alevi Şerif, *Mecnun ve Leyla Divanı*, Dâru Sadr, Beyrut.
- Rağîb, el-İsfahânî. *Müfredat*, thk: Safvan Adnan Dâvûdî. 3. bs. Dimaşk:2002.
- Rızık, Mahmûd Selim. *Asru 's-selâtîni 'l-memâlik ve nitâcühu 'l-ilmi ve 'l-edebi*, Mektebetü'l-Âdâb, 1949.

- Riyad, Sâlih, Ali Haşîş. *Hareketü's-süfîyye fî biladîş-şam hilâle'l-hurûbi'-salibiyye*, Gazze: Câmîatü'l-İslâmiyy, Külliyyâtü'l-Âdâb Kısmü't-Târih, 2005.
- Sabbâğ, Muhammed b. Kasım Himyerî. *Dürretü'l-esrâr ve tuhfetü'l-ebrar*, thk: İbrâhim er-Rîfai. İskenderiye: 1915.
- Safedî, Ebû's-Safâ Salâhuddîn Halîl b. İzziddîn Aybeg b. Abdillâh. *el-Vâfî bi'l-vefayât*, thk: Ahmet Arnavût. 29 Cilt, 1. bs. Beyrut: Dâru İhya'i li't-Türâs Arabî, 2000.
- Sallâbî, Ali Muhammed. *el-Hamelâtü's-salibiyye ve'l-eyyûbiyyûn ba'de Salâhaddîn*, Kahire: Dâru İbnü'l-Cevzî, 2008.
- , *Sultanu'l-ulemâ ve bâiu'l-umerâ*, Beyrut: el-Mektebetü'l-Asriyye, 2009.
- Serrâc, Ebû Nasr Abdullah b. Ali et-Tûsî. *el-Lüma'*, thk: Tâhâ Abdülbâki Sürur- Abdülhalim Mahmud. Bağdat: Dâru'l-Kütübî'l-Hadise, 1960.
- Selim, Rabâbia Şevket Sâlim. "el-İmam İzz b. Abdüsselâm tasavvufühü ve arâühü'l-kelemîyye" Doktora Tezi. Câmîatü'l-Ülûmî'l-İslâmiyyeti'l-Alemîyye, Külliyyeti'd-Da'veti ve Usûli'd-Dîn, Amman-Ürdün, 2013.
- Seyyid, Eymen Fuâd. "Makrizî". *DİA*. (Ankara: TDV yay. 2003), 27/448-551.
- Sönmez, Selâmî. "Orta Çağ Türk ve İslâm Dünyasında Kervansarayların (Hanlar-Ribâtlar) Fonksiyonları". *Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 15 (2007): 270-296
- Sübkî, Ebû Nasr Tâceddîn Abdülvehhâb b. Ali b. Abdilkâfi. *Tabakâtü's-şâfiyyeti'l-kübrâ*, thk: Mahmûd Muhammed et-Tanâhî-Abdulfettâh Muhammed el-Hulv. 10 Cilt, 2. bs. Dâru'l-Hicr, 1964.
- Sühreverdi, Abdulkâhir b. Abdullah Şihabüddîn. *Avârifü'l-maârif*, thk: Abdülhalim Mahmud-Mahmud eş-Şerîf. 2 Cilt, Kahire: Dâru'l-Maârif, ts.
- Sülemî, Ebu Abdurrahman Muhammed. *Mukaddimetü, fî't-tasavvuf*, thk: Dr. Yusuf Zeydân. Beyrut: Dâru'l-Cil, 1990.
- , *Tabakâtü's-süfîyye*, thk: Ahmed Şirbasi, 2. bs. Kitabü's- Şa'b, 1998.
- Sümertaş, Burhan. "Mâverdi ve en- Nüket ve'l-Uyûn Adlı Tefsiri". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 28 (2008): 31-64.
- Süyûtî, Ebû'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî eş-Şâfiî. *Hüsnü'l-muhâdara fî tarihi mısır ve'l-kahire*, thk: Muhammed Ebû'l-Fazl İbrâhim. 2 Cilt, 1. bs. Kahire: Dâru İhyâi'l-Kütübî'l-Arabiyye, 1967.
- , *el-İtkan fî ulûmî'l-Kur'ân*, thk: Muhammed Ebû'l-Fazl İbrâhim. Mısır: el-Hey'etü'l-Misriyye, 1974.
- Şa'rânî, Ebû'l-Mevâhib Abdülvehhâb b. Ahmed b. Ali eş-Şa'rânî. (*Levâkihü'l-envâr fî tabakâtî'l-ahyâr*), *Tabakâtü'l-kübrâ*, 2 Cilt, Mısır: Mektebetü Muhammed el-Meliciyyi'l-Kütbü, 1897.
- Şattanûfî, Nureddîn Ebî'l-Hasan Ali b. Yusuf b. Cerîr. *Behcetü'l-esrâr ve ma'denü'l-envar*, thk: Cemâleddîn Falih Geylânî. 2. bs. Mısır: el-Münazzametü'l-Garbiyyetü li't-Terbiyyeti ve's-Sekafeti ve'l-Ulumî, 2013.
- Şarkavî, Abdurrahman. *Eimmetü'l-fıkhî'l-tis'a*, Kahire: Dâru's-Şurûk 1991.
- Şâzelî, Ahmet Ali. *Hallur-rumûz ve mefâtihu'l-künûz*, Mısır: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1317.
- Şelebî, Mahmûd. *Hayâtü sultânü'l-ulemâ el-İz b. Abdüsselâm*, Beyrut: Dâru'l-Cil, 1992.
- Şeşen, Ramazan. "Selahaddin-i Eyyûbî". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2009), 36/312.
- , "Eyyûbîler". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1995), 7/30.
- , "İbn Abdüsselâm İzzeddin". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1999), 19/284-287.
- , *Salâhaddîn Eyyûbî ve Devlet*, Çağ Yayınları, İstanbul 1987.

- Şüveyye, Said. *Kavâidü'l-ihyât inde'l-İzz b. Abdüsselâm dirâse mekâsıdıyye*, Kahire: Dârü'l-Kelime, 2018.
- Tahralı, Mustafa. "Ahmed er-Rifâi". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2008), 2/127-130.
- , "Rifâiyye". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2008), 35/99-103.
- Takkuş, Muhammed Süheyl. *Târîhu'l-eyyübiyyîn*, Beyrut: Dâru'n-Nefâis, 2008.
- Tan, Zeki. "Âlim-idareci İlişkileri Bağlamında İzzeddin b. Abdüsselâm". *İğdır Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 14 (2019): 173-190.
- Temel, Ali Rızâ. "Dâvûdî". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1994), 9/51-52.
- Tenik, Ali. "Zerrûk el-Fâsî'nin Hayatı, Eserleri ve Düşünceleri" Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Şanlıurfa Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.
- Tevfik, et-Tavil, *et-Tasavvufî mısır ibbâne'l-'asri'l-'usmânî*, Mektebetü'l-Adab, 1946.
- Tirmizî, Ebû İsa Muhammed b. İsa. *Sünenü't-tirmizî*, Riyad: Beytü'l-Efkâr ed-Devliyye, 1999.
- Tomar, Cengiz. "Şecerüddür". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2010), 38/404.
- , «Şam». *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2010), 38/311-315.
- , "İbnü'l-İmâd". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2000), 21/95-96.
- Tuna, Üzeyir. "İzzüddîn b. 'Abdisselâm es-Sülemî ve 'el-emâli'l-kur'âniyye Adlı Eserinin Edisyon Kritiği" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.
- Uludağ, Süleyman. "Şerh-i Şathiyyât". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2010), 38/568-569.
- , "Nefâhâtü'l-üns". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2006), 32/521-522.
- , "İbnü'l-Fârız". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2000), 21/21-23.
- , "Cendî". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1993), 7/361-362.
- , "Hankâh". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 1997), 16/42-43
- Uyar, Muhammed Erkam. "Maslahat ve Siyaset Görüşleri Bağlamında Karâfî'nin Tazir Anlayışı" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
- Vüheybî, Abdullah İbrâhîm. *el-İzz b. Abdüsselâm hayâtuhü ve âsârühü ve menhecuhü fî't-tefsîr*, Riyad: 1982.
- Yâfiî, Ebû Muhammed Afifüddîn Abdullah b. Esad b. Ali b. Süleymân el-Yâfiî el-Yemenî. *Mir'âtü'l-cenân ve 'ibretü'l-yakzân fî ma'rifeti havâdisi'z-zamân*, 4 Cilt, Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1997.
- , *el-İrşâd ve't-tatrîz fî fazli zikrillah ve tilaveti kitâbihi'l-aziz ve fazli'l-evliyâ ve'n-nâsikin ve'l-fukarâ ve'l-mesâkin*, thk: Muhammed Edib el-Câdir. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2003.
- , *Neşru'l-mehâsinü'l-aliyye fî fadli meşâyihü's-sûfiyye*, thk: Halil İmrân Mansur. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2000.
- Yasin, Kemal b. Sadık. "el-Kavâidü'l-fıkhiyye inde'l-imam İzz b. Abdüsselâm" Doktora Tezi. Cem'an-Dirâseten-Tatbîkan, Câmiatü İmam Muhammed b. Suûd el-İslâmiyye, el-Meheddü'l-Âli li'l-Gadâ', 2016.
- Yaran, Rahmi. "Cüveynî'den İbn Abdüsselâm'a Makâsıd/Maslahat Söylemi". *EKEV Akademi Dergisi Sosyal Bilimler*, C.10, S. 28 (2006): 191-214.
- Yılmaz, Harun. "Şeyhü'ş-şüyüh". *DİA* (Ankara: TDV yay. 2019), (gözden geçirilmiş 3. basım) EK-2. cildinde, 562-563.
- Yılmaz, Hasan Kamil. "Sühreverdî, Şehabeddîn". *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2010), 38/40-42.
- , *Tasavvuf Meseleleri*, İstanbul:Erkam Yayınları, 1997.
- Yigit, İsmail. "Memlükler". *DİA*. (Ankara: TDV yay. 2004), 29/90-97.

-----, “Ribât”. *DİA*. (İstanbul: TDV yay. 2008), 35/76-79.

Yûnînî, Ebû'l-Feth Kutbüddîn Mûsâ b. Muhammed b. Ahmed el-Ba'lebekkî. *Zeylû mir'âti'z-zamân*, 4 Cilt, 2. bs. Kahire: Dâru'l-Kitabi'l-İslâmî, 1992.

Yüceer, Mustafa. “Hadis İlmi Açısından Osmanlı Manzum Hadis Edebiyatında Yer Alan Rivâyetler, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.

Zebîdî, Muhammed Murtazâ el-Hüseynî. *Tâcü'l-arûs min cevâhiri'l-kâmûs*, 40 Cilt, 1. bs. Beyrut: Dâru'l-Hidâye, 1986.

Zehebî, Ebû Abdillâh Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed b. Osmân b. Kaymaz et-Türkmânî el-Fârikî ed-Dimaşkî. *el-İber fî haberi men gaber*; thk: Ebû Hâcir Muhammed Sait. 4. Cilt, 1. bs. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1985.

-----, *Siyeru a'lâmi'n-nübelâ*, thk: Şuayb Arnavut. 3. bs. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1985.

Zerrûk, Ebû'l-Abbas Ahmed Bin Muhammed el-Fâsî el-Bernesî. *Kavâidü'l-tasavvuf*, thk: Abdülmecit Hıyalî, Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2005.

-----, *Kitabü'n-nesâih*, thk: Seyyid Yusuf Ahmed. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2010.

Ziriklî, Ebû Gays Muhammed Hayrüddîn b. Mahmûd b. Muhammed b. Ali b. Fâris. *el-A'lâm*, 8 Cilt, 15. bs. Beyrut:Dâru'l-İlim li'l-Melâyîn, 2002.

Zuhaylî, Vehbe Muhammed. *el-İzz b. Abdüsselâm*, 1. bs. Dimaşk: Dâru'l-Kalem, 1992.